

ΑΙ ΕΜΠΟΡΟΠΑΝΗΓΥΡΕΙΣ ΤΟΥ 1952

ΥΠΟ ΣΤΡΑΤΟΥ Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Κατά τὸ 1952, διὰ πρώτην φοράν τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου συνέλαβεν ἐν τῇ ὁλότητι του τὸ πρόβλημα τῆς συμμετοχῆς τῆς χώρας μας εἰς τὰς Διεθνεῖς Ἐκθέσεις καὶ Ἐμποροπανηγύρεις. Πράγματι, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου ὠργάνωσε τὴν Ὑπηρεσίαν Ἐκθέσεων καὶ ἐπήνδρωσεν αὐτὴν μὲ ἐκλεκτὰ διοικητικὰ καὶ τεχνικὰ στελέχη, συνέστησε γνωμοδοτικὴν ἐπιτροπὴν ἐξ ἀρμοδίων προσώπων καὶ ἐκπροσώπων τῶν παραγωγικῶν τάξεων, συμμετέσχεν ἐνεργῶς διὰ περιπτέρων εἰς τὰς Διεθνεῖς Ἐμποροπανηγύρεις τοῦ Μιλάνου, τοῦ Μπάρι, τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Ζάγκρεμπ, ἀνέγραψε τὰ ἀπαραίτητα κοινὸν εἰς τὸν προϋπολογισμόν 1952)3 διὰ τὴν συμμετοχὴν τῆς χώρας μας εἰς τὰς σπουδαιότερας ἐαρινὰς ἐμποροπανηγύρεις τοῦ 1953, καὶ τέλος παρεσκεύασεν ὅλην τὴν ἐργασίαν, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν Γεν. Γραμματεῖαν Τουρισμοῦ, διὰ τὴν ἴδρυσιν Γραφείου τουρισμοῦ καὶ μονίμων ἐκθέσεων τῶν ἐλληνικῶν προϊόντων εἰς Παρισίους καὶ Μιλάνον.

Εἶναι πράγματι λυπηρὸν ὅτι, μετὰ τόσα ἔτη ἐνεργοῦ ἀναμείξεως τοῦ Ὑπουργείου εἰς Ἐκθέσεις καὶ Ἐμποροπανηγύρεις δὲν εἶχεν τοῦτο κατανοήσει ἐν τῇ ὁλότητι του τὸ πρόβλημα τῆς συμμετοχῆς τῆς χώρας μας εἰς τὰς διεθνεῖς αὐτὰς ἐκδηλώσεις τῆς παντοειδοῦς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος, ὅπως εἶναι: ἐπίσης λυπηρὸν ὅτι, παρὰ μίαν δεκαπενταετίαν ἀναμείξεως τοῦ Ὑπουργείου, δὲν ὑπῆρχε «διαμορφωμένη πεῖρα», δὲν ὑπῆρχον πορίσματα περὶ τοῦ τί δὲν ἐτελέσθη καὶ τί δέον νὰ γίνῃ εἰς τὸ μέλλον, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν φράσιν τοῦ Πυθαγόρα, ὥστε ἡ ἐμφάνισις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν νὰ ἀποτελῇ ἐνεργὸν συμμετοχὴν τῆς ἐλληνικῆς δραστηριότητος καὶ διαφήμισιν τῶν ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν τῆς προϊόντων, ὡς καὶ τῶν τουριστικῶν χώρων τοῦ τόπου μας.

ρισμοί, οἱ ὁποῖοι ἀποδεικνύουν τὴν κολοσσιαίαν σημασίαν ποὺ θὰ εἶχεν ἡ γενικευμένη συνεταιριστικὴ ὀργάνωσις τῶν καταναλωτῶν εἰς τὰς πόλεις.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1952 ὑπὸ τὴν ᾧθησιν τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ ἐμελετήθη τὸ θέμα τῶν Συνεταιρισμῶν καταναλωτῶν καὶ διευτυπώθη μία διακήρυξις τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν εἰς τὰς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ στηριχθῇ ἡ ὀργάνωσις των. Δυστυχῶς, ἡ νομοθετικὴ κύρωσις τῆς διακηρύξεως αὐτῆς, λόγῳ ἀντιδράσεως κυρίως τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας, δὲν ἐπετεύχθη.

Εἰς τὸ βάθος αὐτῆς τῆς παθητικῆς θέσεως τῶν ἐκάστοτε Κυβερνήσεων ἀπέναντι τῆς συνεταιριστικῆς ὀργανώσεως τῶν καταναλωτῶν, ὑπάρχουν τρία βασικά ἐλατήριά της. Πρῶτον ἡ δύναμις τῶν ἰσχυρῶν συμφερόντων τῆς Βιομηχανίας καὶ τοῦ Ἐμπορίου, ποὺ εἶναι φυσικὸν νὰ φοβοῦνται τὴν συνεταιριστικὴν ὀργάνωσιν τῶν καταναλωτῶν. Δεύτερον ὁ ἐκλογικὸς ὑπολογισμὸς ἀπὸ τὰ περισσότερα κόμματα τῶν ἀπειραρίθμων μικρεμπόρων καὶ μικροεπαγγελματιῶν ποὺ μαστίζουσι μὲ τὸν παρασιτισμὸν τῶν τὴν ἀγορὰν τῶν προϊόντων καὶ ἐπιβαρύνουσι τὴν κυκλοφορίαν των μέχρι τοῦ τελικοῦ καταναλωτοῦ των. Καὶ τρίτον, ἡ πλήρης ἀγνοία τοῦ συνεταιριστικοῦ προβλήματος ἀπὸ τὸ συνδικαλιστικὸν κίνημα, τὰ κατὰ πόλεις Ἐργατικὰ Κέντρα καὶ τὴν Ἐθνικὴν Συνομοσπονδίαν Ἐργατῶν τῆς Ἑλλάδος.

Είχεν επικρατήσει ἡ στενὴ ἀντίληψις ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ὡς σκοπὸν τὴν ἐπίδειξιν ὠρισμένων προϊόντων καὶ ἰδιὰ γεωργικῶν. Πλάνη βασική. Ἡ Ἑλλάς, εἰς τὰς διεθνεῖς αὐτὰς συγκεντρώσεις, πρέπει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν εἶναι πλέον μία καθυστερημένη γεωργικὴ χώρα παράγουσα καπνὸν, σταφίδα, ἐλαιόλαδα καὶ μέλι ἄγριον, ἀλλὰ χώρα ἡ ὁποία βιομηχανικῶς ἐξελίσσεται καὶ τεχνικῶς προ-άγεται, ὥστε πράγματι νὰ εἶναι μία συγχρονισμένη περιοχὴ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, καὶ ὄχι μία ὀπισθοδρομημένη τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἢ τῶν Βαλκανίων.

Τὴν ὀρθὴν νέαν αὐτὴν ἀντίληψιν τοῦ Ὑπουργείου δὲν τὴν συνέτρεξεν ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία καὶ οἱ ἀρμόδιοι οἰκονομικοὶ ὄργανισμοί. Εἰς τὸ Μιλάνον δὲν ἀπεστάλη σταφίς καὶ οἱ ξένοι δημοσιογράφοι διηρωτῶντο, ἐὰν ἐξεριζώθησαν ἀπὸ τοὺς «ἐπίδρομοις» κατὰ τὴν κατοχὴν αἱ σταφιδάμπελοι τῆς Πελοποννήσου! Βιομηχανικὰ προϊόντα δὲν ἐξετέθησαν, παρ' ὅτι αἱ σχετικαὶ βιομηχαναίαι ἐγεύθησαν πολλῶν δισεκατομμυρίων ἀπὸ τὸ «Σχέδιον Μάρσαλ» καὶ οὐκ ὀλίγον ἐπεβάρυναν τὴν κατανάλωσιν μὲ τὴν παντοειδῆ προστασίαν κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν προϊόντων των, ἢ ἐξετέθησαν μὲν, ἀλλ' ἦσαν προϊόντα κακῆς ποιότητος καὶ κακοῦ γούστου, τῆς ἐκλογῆς ὄχι τοῦ Κράτους ἀλλ' αὐτῶν τούτων τῶν ἐνδιαφερομένων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι σημειωτέον δὲν ἐπεβαρύνθησαν μὲ τὴν ἀξίαν τῶν ἐκθεμάτων, διότι αὕτη ἐπληρώθη παρὰ τοῦ Κράτους.

Ὁ δεύτερος σκοπὸς τῶν Διεθνῶν Ἐκθέσεων καὶ Ἐμποροπανηγύρεων πρέπει νὰ εἶναι ἡ τουριστικὴ προπαγάνδα τοῦ τόπου μας, πολὺ δὲ περισσότερο τῶρα τοῦ δημιουργεῖται μέγα ρεῦμα τουρισμοῦ, κίνησις σημαντικὴ «ἐπιστροφῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα». Τὸ φωτογραφικὸν ὕλικόν δὲν ὑπῆρξεν ἐπαρκῆς καὶ εἶναι πολὺ μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι πλήρες, ἐνῷ ἤθύνατο νὰ εἶναι καταπληκτικόν καὶ πάντως ἀνώτερον ἀπὸ τὸ ἐπίδεικνύμενον ἀπὸ ἄλλα Κράτη, μειονεκτοῦντα βασικῶς εἰς ἀρχαιότητας, εἰς λαϊκὰς ἐκδηλώσεις, εἰς τοπεῖα, εἰς παραδόσεις καὶ ἀναμνήσεις, εἰς φυσικὰς καλλονάς. Θὰ ἐπιμείνω, ὅμως, κυρίως ἐπὶ δύο σημείων :

Πρῶτον, πρέπει νὰ κατανοηθῇ ὅτι αἱ Διεθνεῖς Ἐκθέσεις καὶ Ἐμποροπανηγύρεις δέον νὰ χρησιμεύσουν ὡς εὐκαιρία νὰ ἐμφανισθῇ ἡ Ἑλλάς—ἡ νεωτέρα Ἑλλάς— καὶ ὡς πνευματικὸς τόπος, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ νὰ συνεχίσῃ διὰ μέσου τῶν αἰώνων, τῶν περιπετειῶν καὶ τῶν ἀγώνων του, διὰ μέσου τῶν καταστροφῶν καὶ τῆς μακραίωνος δουλείας, τὴν ἀρχαίαν πνευματικὴν παράδοσιν. Καθίσταται, ἐπὶ τέλους, ἀνυποφόρως θαρὺ διὰ τὸν νέον Ἑλληνα νὰ ὀμιλοῦν οἱ ξένοι μὲ θαυμασμὸν καὶ σεβασμὸν—δεδικαιολογημένον—καὶ διὰ τὸν ἐλάχιστον τῶν «ἀρχαίων», καὶ ν' ἀγνοοῦν—κακῶς, ἀλλὰ καὶ ἐξ εὐθύνης μας—τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια, τὸν Σολωμόν, τὸν Παλαμᾶ, τὸν Καβάφην, τὸν Σικελιανόν, μεγίστους φωστῆρας μέσα εἰς τὴν νεωτέραν ἐποχὴν. Εἶναι εὐτύχημα ὅτι ἔφετος εἰς τὸ Παρίσι, χάρις εἰς τὸ φιλελληνικώτατον αὐτὸ ἴδρυμα, τὸ Γαλλικὸν Ἰνστιτούτον Ἀθηνῶν, καὶ τὸν πραγματικὸν καὶ δημιουργικὸν φίλον τῆς χώρας μας, τὸν κ. Ὀκτάβιον Μερλιέ, πρὸς τὸν ὁποῖον δικαίαι ἡ εὐγνωμοσύνη μας, ἐξετέθησαν εἰς τὸ «Ἑλληνικὸν Περίπτερον» αἱ εἰς τὴν γαλλικὴν μεταφράσεις νέων ἑλληνικῶν ἔργων καὶ ἡ βιβλιογραφία τῆς ἑλληνικῆς πνευματικῆς παραγωγῆς κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπὸ τοῦ 1938 περίοδον. Χάρις εἰς τὰ ἐκθέματα τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου, οἱ ἐπισκέπται τοῦ «Περίπτερου» μας ἐπληροφροῦντο ὅτι εἰς τὸν μικρὸν αὐτὸν καὶ πονεμένον τόπον, μὲ τὴν

δύσκολον γλώσσαν καὶ τὰς τόσας συμφορὰς, ὑπάρχει μιὰ ζωηρὰ πνευματικὴ κίνησις καὶ ἐξέχουσαι πνευματικαὶ μορφαί, ἄξια τοῦ θραβεῖου Nobel. Ἐνθυμοῦμαι πάντοτε τὴν ἐκπληξίν—ἀκόμη καὶ Γάλλων διανοουμένων—καὶ τὸν θαυμασμὸν ἐν γένει τῶν ξένων, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν μεταφρασμένων ἑλληνικῶν ἔργων.

Ἄλλ' ἰδίᾳ αἱ Διεθνεῖς αὐταὶ Ἐκθέσεις καὶ Ἐμποροπανηγύρεις δεόν νὰ ἀποτελέσουν μοναδικὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐμφανίσῃ ὁ τόπος τὰς πολιτικὰς του ἀπόψεις, τὰ αἰτήματά του, τοὺς πόθους του, διὰ νὰ γίνῃ ἐπὶ τέλους ἀντιληπτὸν ὅτι ὑπάρχει καὶ ὁρᾶ ὡς ἔθνικῆ ἀνεξάρτητος μονὰς μέσα μέσα εἰς τὸν συνεργαζόμενον καὶ ἀνταγωνιζόμενον κόσμον. Εἶναι πράγματι ἀλγεινὸν ὅτι οἱ ξένοι, ἐνῶ ἀναμηνυκάζουν διαρκῶς τὴν συμβολὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος, ἀγνοοῦν καὶ λησμονοῦν ὅτι αὐτὸς ὁ ἱερὸς τόπος, ὁ μικρὸς καὶ τρισημέριστος συγχρόνως, ὁ κατεστραμμένος καὶ πτωχός, ἀλλὰ πλούσιος εἰς δόξαν καὶ ψυχικὸν πολιτισμὸν, ἔδωκεν ἀνώτερον νόημα εἰς τὸν τελευταῖον πόλεμον, ἐχάρισεν εἰς τοὺς δουλωμένους λαοὺς τὴν πρώτην νίκην καὶ τὴν ἐλπίδα διὰ τὴν τελικὴν νίκην, ὑπέστη ὅσον οὐδεὶς ἄλλος καταστροφάς, μὴ δεχθεὶς νὰ δουλωθῇ, καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ τόπος, μὲ τὴν ἀντίστασίν του κατὰ τοῦ φασισμού, τοῦ χιτλερισμοῦ καὶ τοῦ σλαβισμού ἐπὶ δέκα ἐλόκληρα ἔτη, ἔσωσε ἀλλήν μίαν φορὰν τὴν Εὐρώπην καὶ ἀλλήν μίαν φορὰν τὸν κόσμον. Ἡ ἀγνοία τῶν ἀγῶνων τῆς Ἑλλάδος ὅχι μόνον ἔχει ἀποτέλεσμα τὴν ἀδιαφορίαν διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ πολλαίς δημιουργεῖ δυσφορίαν ἐναντίον τῆς! Ἡ ἀγνοία τῆς «προσφορᾶς» μας κατὰ τὸν πρῶτον καὶ δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον ἀποτελεῖ ἐντροπὴν δι' ἡμᾶς, οἱ ὅποιοι δυστυχῶς ἐρρίψαμεν εἰς τὸν ὄρκορον τῶν παθῶν ἡμᾶς τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας μας, τοὺς ἥρωας καὶ τοὺς μάρτυράς μας, ἀντὶ νὰ τοὺς ἐμφανίσωμεν μὲ πᾶν μέσον καὶ νὰ τοὺς διαφημίσωμεν μὲ πάντα τρόπον, ἐνῶ οἱ ἄλλοι διαλαλοῦν ἀνύπαρκτον ἀντίστασιν, υπερβάλλον ἀσημάντους θυσίας καὶ μεγαλοποιοῦν μετρίας καταστροφάς.

Εἰς τὸ Παρίσι εἶδον τὰς Ἐκθέσεις τῆς Τέχνης καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ φίλων λαῶν, ὅπως ὁ Γιουγκοσλαβικὸς καὶ ὁ Μεξικανικὸς. Εἶναι πράγματι ὀδυνηρὸν ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν πνευματικὴν πρωτεύουσαν τοῦ κόσμου—εἰς τὸ Παρίσι—μία μόνιμος Ἐκθεσις τῆς Τέχνης καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ αὐτοῦ τοῦ τόπου, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον, πρῶτον διὰ νὰ ἀντιληφθοῦν οἱ ξένοι ὅτι ὑπάρχει μία συνέχεια τῆς ἱστορίας, τῆς τέχνης, τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Λαοῦ μας, δεῦτερον ὅτι παρὰ τὴν ἀρχαίαν ὑπάρχει ἡ ἀγνωστος μεγάλη Βυζαντινὴ τέχνη μας καὶ παρ' αὐτὴν ἡ σύγχρονος Λαϊκὴ Τέχνη, τρίτον διὰ νὰ κατανοήσουν ἐπίσης τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος εἰς τὴν τέχνην καὶ τὸν πολιτισμὸν τῶν ἄλλων λαῶν, ἀλλὰ καὶ ἀκόμη, τέταρτον, διὰ νὰ πεισθοῦν ὅτι, ὅπου δὲν ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἑλληνικὴ ἐπίδρασις εἰς τοὺς ἄλλους, ἡ τέχνη των εἶναι κατωτέρα ἀπὸ τῆς ἀνθρωπιστικῆς πλευρᾶς. Διότι ἡ «ἀνθρωπιὰ» εἶναι τὸ κύριον στοιχεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης, πάσης ἐποχῆς.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς τὸ περίφημον «Musée de l'Homme» τῶν Παρισίων, ὅπου ἐκτίθενται τὰ προϊόντα τῆς λαϊκῆς τέχνης ὄλων τῶν τόπων καὶ ὄλων τῶν ἐποχῶν, ἡ μὲν Ἀλβανία καταλαμβάνει τέσσαρας προθήκας πλήρεις ἐκθεμάτων, ἡ δὲ Ἑλλάς κατέχει εἰς τὸ βάθος μίαν μικρὰν προθήκην, ὅπου ἐκτίθεται ἐν λερωμένον φέσι καὶ μιὰ ἀγκλίτσα. Οὕτω, ἑκατομμύρια ἐπισκέπται,

χάρης εἰς τὸ διεθνoῦς φήμης αὐτὸ Μουσεῖον, κάμνουν συγκρίσεις μεταξύ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλλάδος, κατ' ἀνάγκην κάθε ἄλλο παρὰ κολακευτικὰς διὰ τὴν χῶραν μας.

Εἰς τὴν Διεθνή Ἐκθεσὶν τῆς Ζωγραφικῆς καὶ Γλυπτικῆς τῆς Βενετίας βλέπει κανεῖς, εἰς περίοπτον θέσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ περιπέτερου, ζωγραφικὸν πίνακα πραγματικῆς ἀξίας, παριστάνοντα τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ «Μπελλογιάννη μετὰ τὸ γαυφάλλον», ἐνῶ δὲν ὑπάρχει Ἑλληνικὸν Περίπετρον, καὶ ἐνῶ ἐπίσης οὐδεὶς ἐσκέφθη νὰ ἀποθανατίσῃ εἰς πίνακα ἢ εἰς γλυπτὸν ἔργον τόσους πραγματικοὺς ἥρωας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔπους καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιστάσεως, τοὺς πραγματικοὺς δηλαδὴ Ἁγωνιστὰς διὰ τὴν Ἑλευθερίαν, ὅχι μόνον τῆς Ἑλλάδος ἀλλ' ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Ἄλλαι χῶραι ἐκθέτουν τὰ βυζαντινὰ μας ἔργα, ἀκόμη καὶ τὰ κυπριακά μας κεντήματα, ὡς ἰδικὰ τῶν ἔργα τέχνης (!), ὅπως εἰς τὴν τεραστίας πράγματι ἐπιτυχίας Διεθνή Ἐκθεσὶν τῆς Γυναικείας Δράσεως (Παρίσι, 1948). Ἐπίσημα ἐπιστημονικὰ ἰσχυρισμοὶ — καλῆς ἀναντιρρήτως πίστεως — προβάλλουν γραφικὸς πίνακας ὅπου ἐμφανίζουσι ἀσημάντους τὰς καταστροφὰς τοῦ ὑπέστη ἢ Ἑλλάς ἀπὸ τὴν κατοχὴν, σχεδὸν ἰσοπόσους μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν (γαί, μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν !), διότι οὐδεὶς ἀρμόδιος εὐηρεστήθη νὰ τὰ διαφωτίσῃ.

Ἐπιτηδεῖαι καὶ παρα—Ἐπιτηδεῖαι ὑπάρχουν καὶ λειτουργοῦν, ἀκόλουθοι πνευματικοὶ καὶ τοῦ τύπου, ὄργανισμοὶ πλουσιώτατα ἀμειβόμενοι, ἀποστολαὶ πάσης φύσεως καὶ ἰδίως ἐμπορικαί, κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ μακρὸν ἐπισκεπτόμενοι τὴν Ἑυρώπην, χωρὶς νὰ ἔχουν συγκινηθῆ, ὅχι ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν τῆς Ἑλλάδος ἀλλ' οὐδὲ ἀπὸ τὴν δυσφήμισιν ἢ ὁποῖα γίνεται εἰς βάρος τῆς, εἴτε ἀπὸ ἀγνοίαν, εἴτε ἀπὸ κακίαν πρόθεσιν, διότι ὁ δυστυχημένος αὐτὸς τόπος ἔχει πολλοὺς ἀμειλίκτους ἐχθροὺς καὶ ὅχι ὀλίγους ἀσπόνδους φίλους. Ἐλλειψίς ἐθνικοῦ φρονήματος, ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας, ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἐνῶ πληθωρισμὸς ψευδοεθνικοφροσύνης ἀπὸ τοὺς μὲν, ψευδοπατριωτισμοῦ ἀπὸ τοὺς δέ.

Ἐθνικὴ διαφώτισις, ἐμφάνισις τῶν πνευματικῶν ἀξιών τοῦ τόπου, προβολὴ τῆς συντελεσθείσης οικονομικῆς προόδου, καὶ ἰδίᾳ τῆς βιομηχανικῆς, προπαγάνδα ὑπὲρ τῶν προϊόντων μας, ἀνάπτυξις τῶν ἐξωτερικῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, διαφήμισις τῶν τουριστικῶν τόπων : πάντα ταῦτα πρέπει νὰ ἀποτελοῦν ἔργον ἑθνικόν, συστηματικὸν καὶ ἐπίμονον τῆς χώρας μας, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν διεθνῶν εἰρημικῶν συναρτήσεων, πού εἶναι αἱ Διεθνεῖς Ἐκθέσεις καὶ Ἐμποροπανηγύρεις. Ἐπὶ τὴν ὁλοκληρωμένην αὐτὴν μορφήν ἐφιλοδοξήσαμεν νὰ ἐργασθῆ ἢ «Ἐπιτροπὴ Ἐκθέσεων καὶ Ἐμποροπανηγύρεων», ὅταν τὴν συνεστήσαμεν εἰς τὸ Ἐπιχειρηματικὸν Ἐμπόριον, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους, μακρὰν ἀπὸ κάθε — ξένην πρὸς τὴν νοοτροπίαν μας — κομματικὴν σχέψιν.